

iMoRe №186. Закон про фріланс та надання адміністративних послуг онлайн

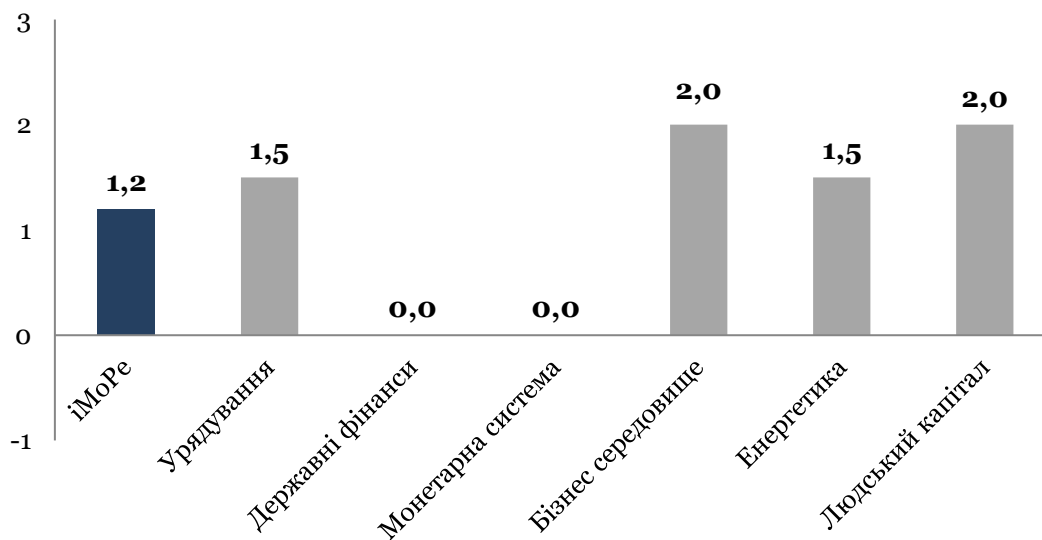
Індекс моніторингу реформ (iMoRe) становить +1,2 бала за період з 18 липня по 14 серпня 2022 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. У попередньому раунді індекс дорівнював +1 бала.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

Індекс реформ може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Основні події раунду

1. Закон про фріланс, +2 бала

У серпні президент підписав [Закон 2421-IX](#), який регулює роботу без фіксованого робочого часу, але з фіксованим обсягом завдань. Він впроваджує новий вид договору для таких робіт — трудовий договір з нефіксованим робочим часом (аналогічний до [zero-hour contracts](#) у світі).

Закон захищає права фрілансерів — зокрема їхню можливість працювати з кількома роботодавцями одночасно — та вимагає у працедавців платити «абонплату» навіть якщо у певний місяць ті не залучали фрілансера до роботи — у розмірі, не меншому за розмір оплати 32 годин праці аналогічного фахівця, який працює за погодинною системою оплати.

У законі прописані певні обмеження на залучення фрілансерів. Так, підприємство може мати не більше 10% таких співробітників (або 1 договір фрілансу для підприємства з менше ніж 10 співробітниками), а великим підприємствам (понад 250 співробітників) взагалі заборонено залучати фрілансерів. Договором фрілансу також не можна фіксувати трудові відносини, якщо фактично співробітник працює протягом усього робочого часу, встановленого на підприємстві.

Коментар

«Закон про фріланс» вперше закріпив на законодавчому рівні фріланс як особливу форму роботи.

Законодавець вказує основною метою документа — стимулювання економіки, яка зазнає потрясінь від війни та коронавірусної пандемії, шляхом модернізації прийнятого в умовах планової економіки Кодексу законів про працю.

Сьогодні, навіть незважаючи на війну та ковід, врегулювання правовідносин із працівниками-фрілансерами є дещо запізненою, але вкрай актуальною еволюцією трудового законодавства України.

Є велика кількість професій, які просто не потрібні роботодавцю на повну ставку, це, наприклад, рерайтери, копірайтери, перекладачі, веб-розробники та багато інших. Укладання класичного трудового договору для роботодавця, особливо для мікробізнесу та малого бізнесу, з такими фахівцями не підходить. Адже такі співробітники отримують свій об'єм роботи епізодично та непередбачувано.

Така ситуація призводила до того, що фрілансери працювали «в тіні», отримували гонорари «у конвертах», не мали жодних соціальних та трудових гарантій.

Договором, впровадженим «законом про фріланс», встановлюють базові години та дні роботи, мінімальну та максимальну кількість робочого часу, гарантовану нижню та верхню межу оплати праці, свободу фрілансера укласти подібні чи інші договори з іншими роботодавцями, право на лікарняний та відпустки, право вимагати укладення звичайного трудового договору і, звичайно, можливість отримувати офіційний стаж роботи.

Очевидно, що від нової форми договору мають виграти саме фрілансери. Для бізнесу це буде додаткове адміністративне навантаження. Але для тих, хто прагне працювати «в білу» така форма правовідносин стане в пригоді.

Як фріланс–трудова договори співіснують із цивільно-правовими договорами чи «усними домовленостями» покаже час».

Дмитро Ткаченко, адвокат, керуючий партнер АО «DT Partners»

2. Надання державних послуг у автоматичному режимі, +2 бала

5 серпня Кабмін [ухвалив](#) Порядок надання електронних публічних послуг в автоматичному режимі. Регуляція впроваджує алгоритм надання таких послуг та має на меті зменшити «людський фактор» у взаємодії громадян з державою.

Так, звернення для отримання послуги має подаватися через «Дію» у довільній формі. Ідентифікація запитувача буде відбуватися у момент його входу у Дію з використанням кваліфікованого електронного підпису, печатки чи інших засобів ідентифікації. Після формування запиту [технічний адміністратор](#) Порталу Дія перевіряє відомості у запиті та надає відповідь, чи можливе отримання бажаної послуги у автоматичному режимі.

На порталі Дія [вже працює](#) автоматична реєстрація ФОП, реєстрація безробітних, отримання довідки про доходи тощо, [на черзі](#) — реєстрація ТОВ, зміна КВЕДів, закриття ФОП.

Коментар

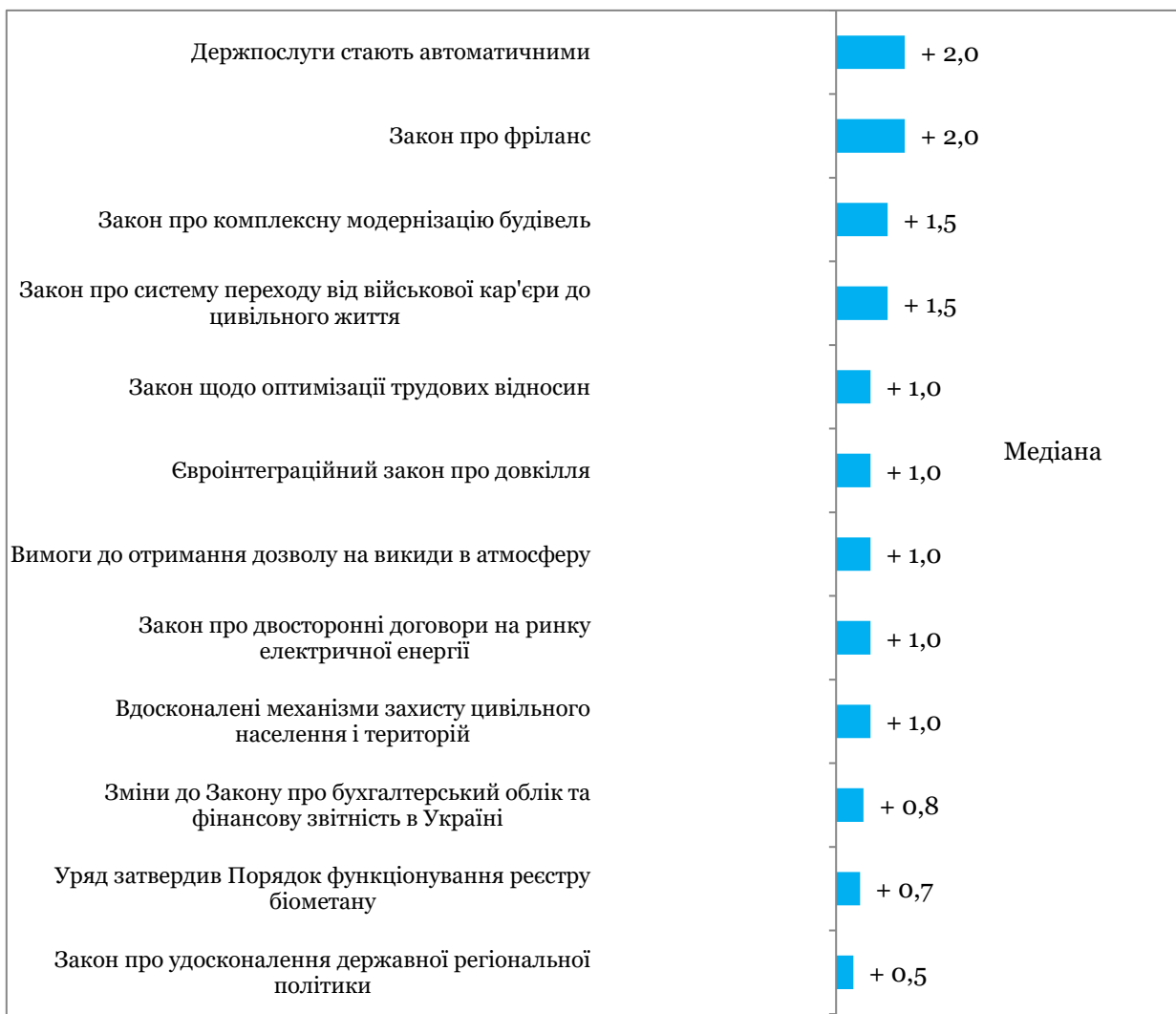
«Порядок надання електронних публічних послуг унормовує вже існуючу практику. Він стандартизує підходи до надання / отримання державних послуг через портал «Дія» та дозволяє досить швидко та за одними лекалами налагодити надання через «Дію» нових послуг.

У діджиталізації сервісів є зрозумілі плюси: зменшення можливостей для корупції, пришвидшення надання послуг, там де їх можна автоматизувати, гнучкість у отриманні послуг — без прив'язки до годин роботи і місцезнаходження чиновника. Багато з нас скористалися цими перевагами під час пандемії та / або після повномасштабного вторгнення РФ в Україну, коли ми відкривали ФОП, оформлювали довідку внутрішньопереміщеної особи або декларували місце проживання.

Однак і ризики залишаються ті самі: на шляху між інтернет-порталом / мобільним застосунком та реєстром, у якому зберігаються кінцеві дані, існує ризик технічних збоїв, як це було навесні зі зниклими даними ВПО, а також ризик несанкціонованого доступу до приватних даних через дії зловмисників».

Ксенія Алектанкіна, керівниця проекту «Індекс реформ», експертка проекту UNFPA та Державної служби статистики України з розробки дорожньої карти для переходу на перепис населення на основі реєстрів (2021 р.)

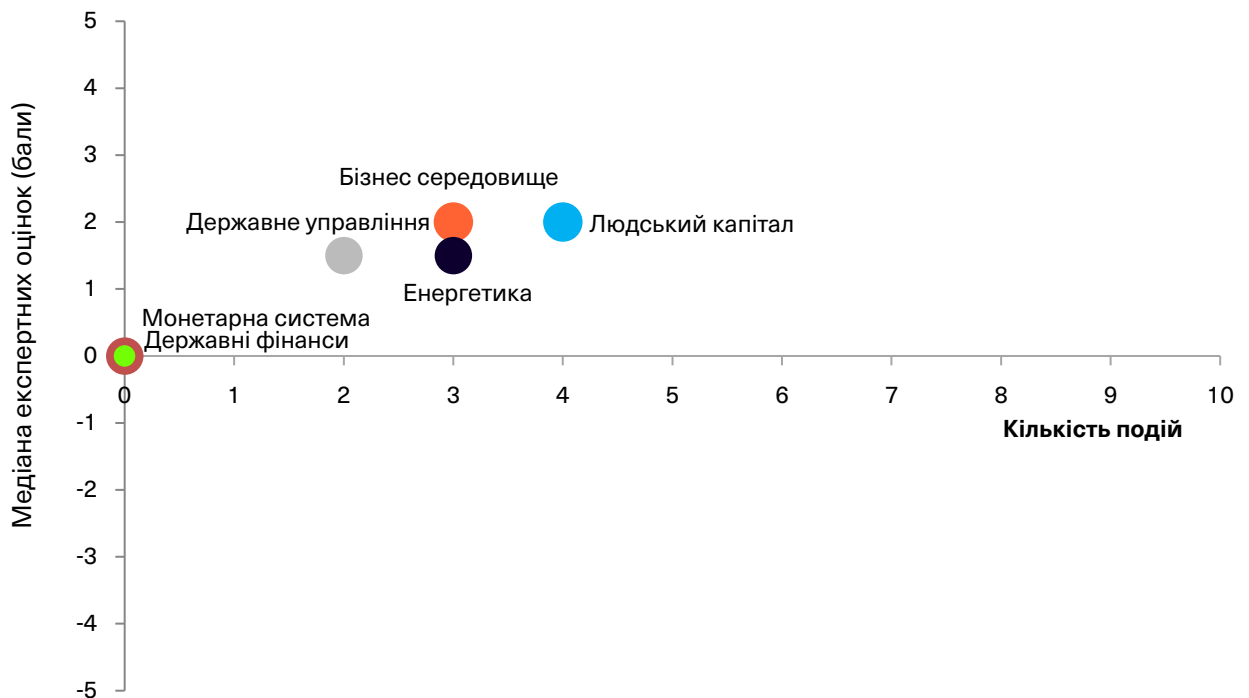
Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	+1,5
Закон про удосконалення державної регіональної політики	+0,5
Держпослуги стають автоматичними	+2,0
Державні фінанси	0,0
Монетарна система	0,0
Бізнес середовище	+2,0
Євроінтеграційний закон про довкілля	+1,0
Вимоги до отримання дозволу на викиди в атмосферу	+1,0
Зміни до Закону про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні	+0,8
Енергетика	+1,5
Закон про двосторонні договори на ринку електричної енергії	+1,0
Закон про комплексну термомодернізацію будівель	+1,5
Уряд затвердив Порядок функціонування реєстру біометану	+0,7
Людський капітал	+2,0
Закон щодо оптимізації трудових відносин	+1,0
Закон про систему переходу від військової кар'єри до цивільного життя	+1,5
Вдосконалені механізми захисту цивільного населення і територій	+1,0
Закон про фріланс	+2,0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (ІМоРе) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine- це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.